

o praxi

Bylo obtížné prosadit se jako architekt?
Původně jsem neměl v plánu pracovat ve Spojených státech jako architekt. Nejřiv jsem pracoval občas jako stážovák, učil jsem češtinu, ale tím jsem si vydělal jen tak na živobytí, na cestování to nestačilo. Jako architekt jsem dostával nabídky jen na plný úvazek, což jsem nechtěl, ale nakonec jsem to vzal a do toho Mexika už jsem se pak nikdy nedostal. V Americe byla tehdy recese, práce byla zajímavá, ale nic, co by mě tam nějak drželo. Má tehdejší partnerka odletěla na tři měsíce služebně do Moskvy, a protože se jí tam líbilo, volala mi, ať bych přijel za ní. To bylo v roce 1994 a do Ruska tehdy nikdo z České republiky nelétal – v letadle Praha–Moskva jsme byli na palubě tři. V Moskvě jsem se ocitl přesně v den, kdy Jelcin zaútočil na Bílý dům (tehdejší prezident Boris Jelcin vygradoval svůj spor s parlamentem ostřelováním moskevského Bílého domu, pozn. redakce). Místo tří měsíce jsem nakonec zůstal tři roky. Rusko se měnilo z komunismu na divoký kapitalismus, bylo fascinující sledovat tu změnu a já jsem tu mohl vést velké projekty, ke kterým bych se jinde nedostal.

o studiu a architektuře

Jak vzpomínáte na studia na Fakultě architektury?
Chodil jsem tam od dětství, protože moje maminka na fakultě učila. Bylo to pro mě atraktivní prostředí, jako klukovi se mi líbily modely a výkresy studentských projektů, jezdil jsem na školní exkurze po stavbách v republice. Ale protože jsem byl dobrý student, rodina doufala, že se z něj bude doktor. Cí prázdninách jsem chodil na brigády do Fakultní nemocnice u svaté Anny. Pak jsem si ale na poslední chvíli do přihlášky na vysokou školu napsal architekturu a neituji. Absolvoval jsem v roce 1987 a žádné velké minění o škole jsem tehdy neměl. Až později v Americe jsem pochopil, jak dobré základy jsem zde získal. Věichni byli překvapeni množstvím hodin povinných předmětů, které se tehdy v Brně vyučovaly. Zjistil jsem, že jsem byl v mnoha ohledech lépe připraven na praxi než mi zahraniční kolegové.

Proč jste po revoluci opustil republiku?
Když jsem končil školu, měl jsem domluvená dvě místa, ale postupně z nich sešlo. Při práci na diplomce jsem v rádiu poslouchal Mikroforum a napadlo mě, že bych tam mohl pracovat. Po prvním setkání mě poslali s kazetěkem do terénu, ať bych natočil reportáž. Natočil jsem dvě a vzali mě jako redaktora. V rádiu jsem pak prožil revoluci. Hned po ní, na jaře 1990, když se otevřely hranice, jsem se rozhodl, že chci poznat Spojené státy, Kanadu a Mexiko a vycestoval jsem na rok do ciziny.

V každodenní práci musíte spojit produkční aspekt s uměleckým, nacházet kompromis.
To je ještě horší. Architekt má tvořit, zvládá psychologii jednání s klienty, zná rozpočty, technologie, zaměstnávat lidi, obstarávat chod kanceláře. Klienti předpokládají, že si s nimi popovídá o různých tématech, o politice, o sportu. Na to všechno ho škola nepřipraví. Architekt musí být renesanční osobnost.

Před dvěma lety jste se zúčastnil výběrového řízení na děkana brněnské fakulty architektury, letos jste uspěl ve výběrovém řízení na ředitele Kanceláře architekta města Brna. Jak jste se o nabídkách dozvěděl a jaká byla vaše motivace k návratu do vlasti?
Já jsem se chtěl vždycky do České republiky vrátit, nikdy jsem neodjížděl s tím, že je to natrvalo. Zhruba před čtyřmi pěti lety jsem začal zjišťovat, co bych mohl v Brně konkrétně dělat. Mimo jiné jsem začal na fakultu architektury a po nějaké době mě profesor Rulter vyzval, abych se přihlásil do výběrového řízení na děkana fakulty. Volba tehdy neproběhla (kvůli neshodám ohledně kandidatury Ročislava Koryčánka rezignovala podstatná část akademického senátu, který tímto pozbyl rozhodovací pravomoc, pozn. red.) a tím to pro mě skončilo. Nemám ve zvyku se dívat nazpět. V případě KAM mě vyzvali kolegové-architekti, abych se do výběrového řízení přihlásil.

„Jsem sice ředitel, ale pořád zůstávám architektem.“

—UDÁLOSTI NA VUT V BRNĚ 1 | 2016/2017—

Čím myslíte, že jste přesvědčil výběrovou komisi, aby vás upřednostnila před uznávanými urbanisty, jako je Jiří Klčkočka?
Jakou vizi jste prezentoval?
Když jsem si přečetl podmínky výběrového řízení, uvědomil jsem si, že město primárně nehledá urbanistu, ale někoho, kdo by nově zřizovanou kancelář dokázal dát dohromady. Předmětem výběrového řízení nebylo prezentovat vizi Brna, ale dvě konkrétní otázky: co by měla kancelář architekta města dělat, to znamená, jaké jsou její hlavní úkoly, a jaká by měla být její struktura. Vzhledem k tomu, že už jsem několik firem zakládal, můj plán byl: jasně: najít odborníky a vytvořit jim co nejlepší pracovní prostředí s tím, že já budu určovat celkový směr a kancelář zařizovat.

Proč jste vůbec opustil prosperující společnost?
Vždycky jsem plánoval, že se vrátím do Evropy, jenom to trvalo déle, než jsem si původně představoval. Nikdy jsem nepřerušil kontakty s českými kamarády a spolužáky, a díky nim jsem se také dozvěděl, že ve výběrovém řízení na ředitele KAM vyhlásuje. Když jsem si prostudoval kvalifikační požadavky, pochopil jsem, že je splňuji, a tak jsem se přihlásil. A vyšlo to!

o úloze městského architekta

V čem vidíte hlavní smysl práce městského architekta? Co vás motivuje?
Pro mě osobně je největší motivací podílet se na rozvoji Brna s výhledem na dalších padesát let. Pracoval jsem na projektech různých měřítek, ale to se vůbec nedá srovnávat. Je radost pracovat pro rodné město. KAM může být katalyzátorem, nebo dokonce akceleraátorem rozvoje Brna. Máme možnost věci propojovat, hledat možnosti, jak je zrychlit.

Je městský architekt spíš architektem, nebo urbanistou?
U města velikosti Brna není podstatné, jestli je městský architekt urbanista, nebo architekt. Jeho hlavní polohou je manažer. Kancelář má celou řadu činností, mým úkolem je činnost kanceláře koordinovat a vést. Podle mě by měl být architekt i urbanista, myslím, že jedno bez druhého není možné.

Od jaké velikosti celku a k jaké míře detailu by se měl městský architekt vyjadřovat?
Měl by se zaměřit především na celek, a pokud jde o detail, pracovat formou popularizace dobrých příkladů, například pomocí manuálů veřejných prostranství nebo zvyšováním kultury vnímání architektury. Každá nově vznikající stavba by samozřejmě měla respektovat územní plán, regulace památkové rezervace a podobně, ale je nepřipustné, aby se architekt nebo kancelář architekta města pletli do posuzování typu oken, barvy fasády, vzhledu projektu, protože estetika je velice subjektivní záležitost.

Může městský architekt projektovat ve vlastním městě?
U města velikosti Brna není podstatné, jestli je městský architekt urbanista, nebo architekt. Jeho hlavní polohou je manažer. Kancelář má celou řadu činností, mým úkolem je činnost kanceláře koordinovat a vést. Podle mě by měl být architekt i urbanista, myslím, že jedno bez druhého není možné.

Pociťujete absenci nebo nedokonalost právní úpravy postavení, pravomocí a povinností městských architektů?
Nepociťuji, zatím jsme na žádný problém nenarazili. Podstatné je, aby dobře fungoval vztah mezi architektem města a politikou reprezentací.

Kde byste rád viděl Brno za deset nebo dvacet let?
Chtěl bych, aby Brno bylo nejatraktivnějším městem nejen v rámci regionu, ale i celé České republiky.

Je městský architekt spíš architektem, nebo urbanistou?

„Kancelář má celou řadu činností, mým úkolem je činnost kanceláře koordinovat a vést. Podle mě by měl být architekt i urbanista, myslím, že jedno bez druhého není možné.“

—ERA21 #05 2016 Městský architekt—

... a tak jste v Los Angeles založil atelier napojený na významnou architektonickou společnost Aedas.
Aedas je velká nadnárodní firma. Některé věci se dají naučit jen konáním – vedení týmu, řešení obtíží. Zásadou spojení s Aedasem jsem navrhoval projekty nejen v USA, ale také v Asii, na Blízkém východě. To mi umožnilo na vlastní kůži poznat architekturu a stavební, pracovní a kulturní specifika v částech světa, kde se hodně staví.

V čem spatřujete největší hodnoty Brna, nejen v oblasti architektury a urbanismu?

„Podle mě je to nejlepší město v České republice. Můžete trochu specifikovat otázku?“

—ERA21 #05 2016 Městský architekt—

o Brně

V čem spatřujete největší hodnoty Brna, nejen v oblasti architektury a urbanismu?
Podle mě je to nejlepší město v České republice. Můžete trochu specifikovat otázku?

Brno v poslední době sklízí úspěchy v různých žebříčcích kvality života, kde se hodnotí desítky kritérií, mezi nimi i témata týkající se kvality prostředí – veřejné prostory, dostupnost bydlení, veřejná doprava, bezpečnost, přírodní rámec, dostatek sportovišť, úroveň zdravotnictví a podobně. Jaké kvality byste vyzdvihl vy?
V podstatě jste to vyjmenovala, ale já začnu ze svého hlediska. První je pro mě ideální velikost. Brno není ani příliš velké, ani příliš malé. Je tady atraktivní kultura, školství, práce i dobré bydlení. Za druhé je to poloha mezi Prahou, Bratislavou, Budapeští a Vídní – všude máme blízko. A třetí, pro mě nejdůležitější, je přírodní rámec: město je obklopeno lesy, má přehrady – to je kvalita, kterou má málo měst. Brno je různorodé z hlediska obyvatelstva, má výborně fungující hromadnou dopravu a velice pěkné historické centrum. A není nepříněné turistě.

S jakými problémy se naopak město potýká?
Já vídím jako zásadní problém Brna územní plán. Máme územní plán z roku 1994, který je v podstatě vyčerpaný. A připravova nového územního plánu, i případné změny, budou trvat dlouhou dobu. Samozřejmě je možné dělat akupunkturní zásahy, ale pokud nebude nový územní plán, město bude stagnovat. Kvalita žití v Brně se bude zlepšovat, jenom pokud se město bude rozvíjet.

Jakým způsobem byste chtěl Brno směřovat vy?
Město by se především nemělo rozvíjet ven. V Brně je spousta místa, aby se rozvíjelo dovnitř. Základním předpokladem úspěšného města je zajistit obyvatelům práci, je třeba podporovat čisty průmysl, nové technologie a podobně. A potom jim zajistit bydlení – dostupné, v různých velikostech a pro různé věkové a sociální skupiny. Na tom lze stavět a následně řešit další témata – školství, volný čas, zdravotnictví.

o práci u Gehryho

Po návratu do Ameriky jste začal pracovat s Frankem Gehrym, u nás známým například díky Tančicímu domu, na kterém se podílel s Vladem Miluničem. Jak jste se k němu dostal?
Já jsem se s ním sešel v roce 1987, když jsem byl v Los Angeles. Byl jsem vystavovat architekturu na jedné z nejlepších amerických univerzit, nejlépe přímo v jeho atelieru, nebo mi doporučení. Samo portfolio nestačí, v podobných firmách jich dostávají spoustu od talentovaných architektů z celého světa. Ale znal jsem Vladu z Prahy, zavola jsem mu a požádal, aby mi pomohl dostat u Gehryho „nouhu do dveří“. Moje portfolio se Vladovi líbilo a dojednal mi u Franka pohovor.

Co ho přesvědčilo?
Frank má v atelieru hokejový tým. Tak jsem v resumé uvedl, že jsem hokejové prave křídlo, v Československu jsem hrál hokej až do staršího dorostu. Při pohovoru jsme nímě jím probral mou hokejovou kariéru. Lidé s talentem je mnoho, nakonec vám pomohou právě podobné detaily.

Gehryho a Miluničův Tančicí dům vyvolal před deseti lety v Česku kontroverzi. Dnes už je všeobecnou pražskou stavbou. Jak se na něj díváte vy?
Umění je subjektivní. Jestli se mi Tančicí dům líbí, nebo ne, není důležité. Je výborné, že se postavil, protože budovy žijí. Líbilo tam třeba ze sedm let nemusí být – nebo bude stále ještě pět set let, když se ukáže, že je dobrá. To se nikdy neví. Renomovaní architekti ze zahraničí by měli stavět v Praze i jinde v Česku a čestí architekti by se měli snažit mít realizace v zahraničí, protože to přináší jiný pohled a vzájemné obhacení. Česká architektura má své specifika a český architekt by Tančicí dům nenahradil.

„My ale nehledáme kompromis mezi nimi, my hledáme nejlepší řešení pro Brno.“

—REFLEX 15.3.2018—

o KAM

Daří se vám vybalancovat tlaky od města i městských částí?
Snažíme se ze všech stran – také od investorů, občanských iniciativ, obyvatel. My ale nehledáme kompromis mezi nimi, my hledáme nejlepší řešení pro Brno. Máme výhodu v tom, že jsme příliš zvenku, takže nás nikdo nemůže s nějakou skupinou spojit. I když se každá strana přetáhne nás na svoji stranu, my nejme s žádnou. Setkáváme se s nimi a přesvědčujeme je. Vysvětlujeme jim naše hledisko. Ale chápou, že se nemůže vždy libit všem.

Co Brnu naordínujete na jeho největší bolesti?
Musím zdůraznit, že Brno „nevyvíjí“ hlavní architekt, ani Kancelář architekta města. Architekt není supeman, město potřebuje tým superboes složený z politiků, úředníků a odborníků, který bude mít podporu veřejnosti. KAM bude působit jako katalyzátor a pomůže urychlit většinu městotvorných procesů.

NICMÉNĚ ZRIZOVATELEM KAM JE MĚSTO BRNO, V JEHOŽ ČELE SEDÍ POLITICKÁ REPREZENTACE, A TA MŮŽE MIT NA ODBORNOSTI TYČÍCÍ ÚZEMNÍHO PLÁNU. POKUD REKLO BY SE, ŽE ÚZEMNÍ PLÁNOMI JE PŘEDMETEM MNOHA VÝSNÝCH DISKÚZÍ NA POLITICKÝCH JEDNÁNÍCH I V LOBBY KANCELÁŘU, ONO BY SE TO NEJED REKLO, ONO JE TO – NAHLÉDNEME LI DO JAKÉHOKOLIV MĚSTA V EVROPĚ, V JAKÉKOLIV DOBĚ – BLÍZKO K PRAVDĚ. JAK TO VYJMATE VY?

Nebudu si nechat poctu až na konej odpovědi. Územní plánování musí být nepolitické téma. Politika obecně by v tom měla hrát co nejmenší roli, protože politické reprezentace se mění, ale zájmy a cíle města by měly zůstat neměnné. Od vzniku Kanceláře architekta města Brna (KAM), ani od té doby, co pracujeme na územním plánu, nepociťuji žádné tlaky. Jsme odborná organizace, která má – po odborné stránce – připravit tento plán.

Nakolik vás ve vaší práci ovlivní citový vztah k městu?
Můj osobní vztah k Brnu má pro mě zásadní význam. Během svého života jsem žil v několika městech – v Praze, New Yorku, Moskvě, Santa Monice a Los Angeles. V Brně jsem se narodil, vyrostl a vyspíval. Tady jsem prožil vše podstatné, co formuje člověka. Brno je moje rodné město, které nemohou jiná města, ve kterých jsem žil, nijak nahradit.

Umíte se na Brno podívat i jen nezaujatým očima odborníka?
Rád chodím městem brzy ráno, nebo pozdě večer, kdy v ulicích není téměř nikdo. Procházím se nejmen historickým centrem, ale i okrajovými částmi. Takto je možné město nejlépe zažít. Při těchto procházkách se na město dívám nejen jako architekt, ale vnímám jeho atmosféru, jeho krásy i nedostatký jako každý obyvatel města.

V čem je Jihomoravská metropole urbanisticky a architektonicky silná a kde je třeba co nejdříve začít s terapií?
Brno je vedle Prahy druhým silným centrem, kde vzniká kvalitní architektura. Problématické je zde obecné stávie územním plánem a územním plánováním, ale to je bolest celé republiky. Tempa zde bude muset začít okamžitě zladění a zahájením zpracování nového územního plánu.

Máte bohaté zkušenosti ze zahraničí, mimo jiné jste v Los Angeles vedl kancelář jedné z největších architektonických firem na světě. Proč jste si vybral pro své nové působení právě Brno?
Brno je podle mě ideální město. Má přírodní rámeček, pěkné ulice i velká prostranství. Není ani příliš velká, a přitom to není maloměsto – má optimální velikost. Ze všech stran je obklopen zelení.

Na které místo v Brně se rád vracíte?
Brno toho má spoustu. Sice nemáme ten opravdový, nedobytný hrad, ale máme krásné historické centrum. Přehrady nám také rádí. Brno je malé velké město, má správné měřítko. Za jiné české bych ho neměnil.

Jak poznáváte město?
Zkoušel jsem to autem, na kole, na kolečkových bruslích, ale zjistil jsem, že nejlepší způsob, jak poznat město, je chodit pěšky. Takže chodím po Brně a dívám se. ■

Byly začátky kvůli kritice lidí obtížné?
Mnozí si říkali, že když město fungovalo třináct let bez kanceláře hlavního architekta, není důvod ji za peníze daňových poplatníků zřizovat. Máme přece stavební úřady a další odbory. Neuměl si představit, co budeme dělat. Je to i tím, že jsme začínali z ničeho, neměl jsem nábytek ani počítače. Dnes nikdo nemůže říci, že kancelář není potřeba. Je pro město důležitá.